

I E G U L D Ī J U M S T A V Ā N Ā K O T N Ē

Latviešu valodas un literatūras**2. posma olimpiāde 8.–9. klasei****2017. gada 30. janvārī.****1. daļa****Kultūras notikumi 2016. gadā***Izlasi piedāvāto informāciju un atbildi uz jautājumiem!* (10 punktu)

1.–2. Dzejnieka Jāņa Baltvilka balva bērnu literatūrā 2016.gadā tika pasniegta latviešu dzejniekam par dzejoļu grāmatu, kuras emociju un intonāciju daudzveidība, īpaši labsirdīgais humors, ironija un groteskie pārspilējumi, ģimenes attiecību tēlojuma centrā izvirzot tēti, uzrunā dažādu vecumu lasītājus, arī pusaudžus.

Kā sauc dzejnieku (vārds, uzvārds)? _____

1. _____

Kā sauc dzejoļu krājumu? _____

2. _____

3.–4. Par labāko prozas darbu 2016.gadā Latvijas Literatūras gada balva tika pasniegta rakstniekam par romānu, kurā vēstīts, kā 1940. un 1941. gadā Latvijā straujā tempā nomainās lielvalstu varas un latviešu puisim Matīsam no Torņakalna, kurš nevēlas karot ne vienā, ne otrā frontes pusē, tomēr neizdodas palikt malā. Viņam nākas izdzīvot frontes aizmugurē, sastapt pirmo mīlestību, nodevību, nelietību, žēlsirdību. Romāns jau piedzīvojis dramaturģisku izstrādi, un Valtera Sīļa režijā tas skatāms Latvijas Nacionālajā teātrī.

Kā sauc rakstnieku (vārds, uzvārds)? _____

3. _____

Kā sauc romānu? _____

4. _____

5.–6. Filma, kura 2016. gada nogalē piedzīvoja pirmizrādi, ir stāsts par Latvijas sievietēm, kuras izdzīvoja, neraugoties uz padomju varas atņemtajiem jaunības sapņiem, dzīves labākajiem gadiem, mājām, vīriem, bērniem. Filma ir ne vien nozīmīga Latvijas vēstures

posma un latviešu autobiogrāfiskās literatūras ekranizējums, bet arī būtisks darbs Latvijas kino, jo kā liela mēroga darbs tas izraisa starptautisku interesi par maz izzinātu Eiropas vēstures posmu – staļinisma represijām un Baltijas tautu deportācijām.

Kā sauc filmu? _____

5. _____

Kā sauc filmas režisoru (vārds, uzvārds)? _____

6. _____

7.–8. Šogad plaši tika atzīmēta Ziemassvētku kauju 100.gadadiena. Strēlnieku cīņu gaitām veltīts varoņeps, kurā tēloti latviešu strēlnieki Rīgas aizstāvēšanas kaujās un Krievijas Pilsoņu karā. Tas ir gigantisks darbs – tajā ir aptuveni 5000 rindu. Šo daiļdarbu veido dažādos gados sacerētas 24 poēmas; katru poēmu ievada īss vēsturisks komentārs, kas ieskicē konkrētās epizodes vēsturiskās aprises. Daiļdarba autoram 2016. gadā tika svinēta 115. dzimšanas diena.

Kā sauc poēmas autoru (vārds, uzvārds)? _____

7. _____

Kā sauc šo poēmu? _____

8. _____

9.–10. Jēkabs Duburs, Rīgas Latviešu teātra direktors, 1903.gada novembra sākumā lūdza pazīstamai rakstniecei (1861–1933) uz Ziemassvētkiem pārtulkot kādu bērnu lugu. Viņa atteica, taču tā vietā deviņās dienās uzrakstīja pasaku lugu, kas ir bērniem domāta pasaka, taču aktualizē arī nopietnas pieaugušo tēmas. Tā ir viena no nedaudzajām latviešu autoru lugām, kas izrādīta ārzemēs un ekranizēta.

Kā sauc rakstnieci (vārds, uzvārds)? _____

9. _____

Kā sauc šo pasaku lugu? _____

10. _____

Kopā
par
1.daļu:

2.daļa**Darbs ar tekstu**

Izlasi Lindas Kusiņas rakstu „Privilēģija būt neatkarīgam. Saruna par rakstnieku Zigmundu Skujiņu” (sk. Teksta lapu) un izpildi uzdevumus! (40 punktu)

1. uzdevums (3 punkti). Uzraksti sinonīmus tekstā pasvītrotajiem vārdiem!

Paģērēt – _____
 Aplams – _____
 Suverēns – _____

1. _____

2. uzdevums (5 punkti). Izskaidro tekstā lietotos vārdus un vārdu savienojumus!

Jaunrakstītājs – _____
 Ievelkošs, jaudīgs (vēstījums) – _____
 Noturēt ar dzeloņdrāšu žogu – _____
 Galotnes romāns – _____

2. _____

3. uzdevums (3 punkti). Ieraksti ailē „Atbilde” tekstā lietotajam svešvārdam atbilstošā skaidrojuma numuru!

Svešvārds	Atbilde	Skaidrojums
Šablons		1. Emocionāli intelektuāls stāvoklis, kam raksturīga pacilātība, kvēla jūsma, aizrautība.
Intriģējošs		2. Izņēmuma tiesības, priekšrocība, ko piešķir atsevišķam cilvēkam.
Patoss		3. Bieži un bez radošas pieejas lietots paņēmiens, nodeldēts izteiksmes, domāšanas veids.
		4. Tāds, kas izraisa un uztur ziņkāri, interesi.

3. _____

4. uzdevums (2 punkti). Pamato, kāpēc, tavuprāt, Linda Kusiņa virsrakstā lieto vārdu „saruna”!

_____

_____

4. _____

5. uzdevums (2 punkti). Izlasi teikumu no teksta! Ar „X” atzīmē, vai šajā teikumā tiek lietota pareiza vārda forma „teic”! Pamato savu izvēli!

Kolēģis, rakstnieks Ēriks Hānbergs **teic**: „Zigmunds Skujiņš kā cilvēks ir līdzsvarots, nesasteigts, diskusijās – ārkārtīgi pārdomāts un sagatavojies, ar precizitāti, argumentiem, loģisku pārliecināšanu.”

Jā Nē

_____

_____

5. _____

6. uzdevums (2 punkti). Izskaidro, kāpēc, tavuprāt, Džemma Skulme albumā, kuru uzdāvināja Z. Skujiņam, „Lielajam Latviešu Rakstniekam” visus vārdus rakstījusi ar lielajiem sākuma burtiem!

_____

_____

6. _____

7. uzdevums (5 punkti). Izskaidro tekstā numurēto pieturzīmju lietojumu!

Izdodot apgādā „Mansards”⁰. Zigmunda Skujiņa darbus desmit sējumos,¹ radās krāsaina panorāma. Proti,² jaunā, neredzētā salikumā tika publicēti viņa darbi – ³. blakus un caurvijus romāni, īsproza, esejas, memuāri, komentāri – ³, taču ēnā bija palikuši tieši stāsti un noveles. Tagad,⁴ rakstnieka jubilejas reizē,⁴ tiek laista klajā līdz šim plašākā Skujiņa noveļu izlase „Dziļurbums laikā” – 27 noveles,⁵ kas sarakstītas laikā no 1957. līdz 2007. gadam.

Nr.	Pieturzīmes lietojuma pamatojums
0.	<i>Pēdiņas izmantotas apgāda nosaukuma atdalīšanai.</i>
1.	<i>Komats atdala</i>
2.	<i>Komats atdala</i>
3.	<i>Domuzīmes atdala</i>
4.	<i>Komati atdala</i>
5.	<i>Komats atdala</i>

7.1. _____

7.2. _____

7.3. _____

7.4. _____

7.5. _____

Kopā par
7.uzd.:
_____**8. uzdevums (7 punkti). Atbildi uz jautājumiem par tekstu (sk. Teksta lapu)!**

8.1. Kādu dāvanu jubilejā Zigmunds Skujiņš saņēmis no izdevuma „Kultūrzīmes”?

_____

8.1. _____

8.2. Kurās bērnu un jaunatnes organizācijās darbojies Zigmunds Skujiņš bērnu dienās?

_____

8.2. _____

8.3. Kāpēc, tavuprāt, par Z.Skujiņu var teikt: „Viņš visu mūžu ir būvējis tiltu, kas mūsdienu Latviju savienotu ar kādreizējo Latviju, kurā viņš piedzima un piesūcās ar savu latvisko dzīvesziņu.”

_____

_____

8.3. _____

8.4. Kas ir Zigmunda Skujiņa daiļrades galvenais temats?

_____

8.4. _____

8.5. Kuru darbu visi trīs iztaujātie cilvēki uzskata par Z. Skujiņa nozīmīgāko veikumu latviešu literatūrā! Kāpēc?

_____

_____

8.5. _____

P. _____

Kopā par
8.uzd.:
_____9.uzd.:
_____

_____

9. uzdevums (2 punkti). Izskaidro, kā tu saproti Zigmunda Skujiņa teicienu: „rakstnieks ir trejādība – personība, viņa darbs un viņa lasītājs”!

_____

_____

_____

Kods _____

10. uzdevums (2 punkti). Māksliniece Džemma Skulme albumā, kuru uzdāvināja Z. Skujiņam, ierakstījusi: „Zigmundam Skujiņam – kopējā Laika cilvēkam.” **Izskaidro, kāpēc, tavuprāt, māksliniece Z. Skujiņu nodēvē par „kopējā Laika cilvēku”!**

---

11. uzdevums (3 punkti). **Aizpildi tabulu! Uzraksti Z. Skujiņa spilgtākās īpašības, kuras raksturojuši ar viņu „saistītie cilvēki”! Pamato!**

	Īpašība	Pamatojums
Ēriks Hānbergs		
Inga Skujiņa		
Viesturs Vecgrāvis		

12. uzdevums (4 punkti). Zigmunds Skujiņš savā daiļradē pievērsis uzmanību tam, kā ar cilvēkiem manipulē daba un vara. **Uzraksti divus latviešu literatūras piemērus, kuros atklājas cilvēka saikne ar dabu!**

Autora vārds, uzvārds	Darba nosaukums	Pamatojums

10. _____

11. _____

12. _____

Kopā par
2.daļu:

3. daļa
Tekstveide

Izvēlies vienu no tematiem un uzraksti pārspriedumu 250–300 vārdu apjomā!

(30 punktu)

- **Mans Lielais Cilvēks.**
- **„Pagātni nevar izlabot. Bet daudz ko var darīt, lai nesabojātu nākotni.”**
(Zigmunds Skujiņš)
- **„Tādu, kas prot augstu pacelt latīņu, ir daudz, bet kas latīņai pārlec – daudz mazāk.”**
(Zigmunds Skujiņš)

Uzmetums.

